

Δημήτρης Κιτσίκης
Τακτικό Μέλος της Καναδικής
Ακαδημίας,
Καθηγητής Πανεπιστημίου
της Οττάβας,
Επίτιμος Πρόεδρος του Ιδρύμα-
τος «Δημήτρη Κιτσίκη» ΝΠΔΔ

Όχι στον κοινοβουλευτισμό, ναι στην λαοκρατία

Στις 26 Ιουνίου 2011, οι Αγανακτισμένοι (με το σωστό ήτα, όχι το ιώτα) της πλατείας Συντάγματος, ενώπιον της ελληνικής Βουλής, οι οποίοι ήσαν δικαιωματικά ο λαός, η ρωμαϊκή plebs (ο δήμος), απήτησαν την διενέργεια δημοψηφίσματος, δηλαδή plebiscite (plebis= λαός και scitum = διάταγμα).

Να όμως που η πολιτική επιστήμη αποφαινεται πως οι δημοκρατίες όπως και οι δικτατορίες χρησιμοποιούν δημοψηφίσματα και δεν αποκαλεί το δημοψήφισμα προς χάριν του ολοκληρωτικού συστήματος (κοινώς δικτατορία) «ψευδοδημοψήφισμα». Μόνον μέσα από την γνώση της ιστορίας αυτού του θεσμού και τον τρόπο που εχρησιμοποιήθη στις δυτικές κοινωνίες, υπάρχει τρόπος να εννοήσουμε επακριβώς τι εννοούμε.

Ο Γιώργος Α. Παπανδρέου (ΓΑΠ) από τότε που πρωτοεμφανίσθη στην πολιτική

Το ΠΑΣΟΚ ήταν η δημιουργία του Ανδρέα Παπανδρέου και ο ΓΑΠ ποτέ δεν ησθάνθη άνετα μέσα σε αυτό το κόμμα.

ζωή, εξέφρασε την προτίμησή του για τα δημοψηφίσματα σε σχέση με τις βουλευτικές εκλογές. Ανερριχήθη στην ηγεσία του ΠΑΣΟΚ με δημοψήφισμα, όταν το 2004, ως μοναδικός υποψήφιος εξελέγη πρόεδρος του κόμματος, «κατόπιν αμέσου συμμετοχής ενός εκατομμυρίου πολι-

τών, μελών και φίλων», διότι το δημοψήφισμα είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την έννοια της «αμέσου δημοκρατίας», δηλαδή της λαοκρατίας. Στις 16 Ιουλίου 2011, για πολλοστή φορά ο ελληνικός τύπος, υπενθύμισε την σταθερή πρόθεση του ΓΑΠ να διεξάγη δημοψήφισμα. Έτσι εκείνη την ημέρα, η Ελευθεροτυπία με πηχυαίο πρωτοσέλιδο τίτλο, έγγραφε τα εξής: «Η κυβέρνηση σχεδιάζει το δημοψήφισμα που έχει ανακοινώσει ο πρωθυπουργός ότι θα γίνη το φθινόπωρο για θέματα πολιτικού συστήματος και οργάνωσης του κράτους». Όταν ελέγετο τον Ιούλιο του 2011 ότι ήταν «πρόθεση της κυβερνήσεως» να κάνη δημοψήφισμα, αυτό εσήμαινε στην πραγματικότητα «πρόθεση του ΓΑΠ στην κυβέρνηση του οποίου είχε παγιδεύσει το ΠΑΣΟΚ», διότι, ήδη από το 2004, υπήρχε σαφής διάκριση ΓΑΠ και ΠΑΣΟΚ. Οι απαρτάστικοι του κόμματος, με κύριο εκπρόσωπο τον Ευάγγελο Βενιζέλο, πάντοτε επέμεναν και συνέχιζαν να επιμένουν για εκλογές, ελπίζοντας ότι θα τις έχαναν και όπως το 2007, να κατηγορήσουν τον ΓΑΠ ως υπεύθυνο της ήττας ώστε να αναλάβη την ηγεσία ο Βενιζέλος.

Η αντιμετώπιση του ΓΑΠ, όταν στά πρόθυρα της ψήφου στην Βουλή του «Μεσοπροθέσμου», ηπειλήθη με ανταρσία «συν τα Ιουλιανά του 1965», με πρωτεργάτη την Βάσω Παπανδρέου και κρυφό «Βρούτο» τον Βενιζέλο, συνίστατο στο να εγκλωβίση στην ηγεσία της κυβερνήσεως τον Βενιζέλο, αναβιβάζοντάς τον στην αντιπροεδρία

και δίδοντάς του το φοβερά φθοροποιό υπουργείο Οικονομικών, ενώ ως ειδικός του συνταγματικού δικαίου ο τελευταίος είχε ανεπαρκείς γνώσεις οικονομικής επιστήμης. Ο πάντοτε ανυπόμονος να αρπάξη την εξουσία Βενιζέλος είχε πέσει στην παγίδα και είχε αποδεχθή την αναβάθμισή του, κάνοντάς τον συνένοχο του αδιεξόδου.

Το ΠΑΣΟΚ ήταν η δημιουργία του Ανδρέα Παπανδρέου και ο ΓΑΠ ποτέ δεν ησθάνθη άνετα μέσα σε αυτό το κόμμα. Χαρακτηριστική υπήρξε μία ανοικτή επιστολή που του απηύθυνε, στις 20 Ιουνίου 2011, ένας παλιός του φίλος, ο καθηγητής Γιάννης Βαρουφάκης, που του έλεγε: «Αγαπητέ Γιώργο, λίγο μετά τις εκλογές του 2009 δήλωνες ότι «είμαστε αντιεξουσιαστές στην εξουσία». Η πλειοψηφία των υπουργών σου σε στραβοκοιτούσε και οι αντίπαλοί σου σε εχλεύαζαν. Ήσουν μόνος εκείνη την στιγμή.

Όμως, στον βαθμό που σε γνωρίζω, ήσουν αυθεντικός. Από τότε εκύλησε πολύ μολυσμένο νερό στο αυλάκι... Έτσι ήρθαμε στον Μάιο του 2010 όπου σε επερίμενε η μεγαλύτερη απόφαση που αναγκάστηκε να πάρει Έλληνας πρωθυπουργός σε καιρό ειρήνης... Θα σου πω κάτι που θα ακουστεί ίσως ουτοπικό... Πάρε απόψε το βράδυ το ποδήλατό σου, μόνος σου, και κατέβα στην Πλατεία Συντάγματος. Εκεί, μπορεί να σε γιουχάρουν στην αρχή, αλλά βλέποντάς σε μόνο και αποφασισμένο, θα παραμερίσουν να περάσεις. Ζήτα τον λό-

γο και μίλησε στον συγκεντρωμένο κόσμο... Αμέσως μετά, χαιρέτησε τον κόσμο και κινήσου προς το ποδήλατό σου. Και τότε, για πρώτη φορά μετά από καιρό, δεν θα νιώθεις μόνος σου. Ίσως για πρώτη φορά θα έχεις συμμετάσχει σε μία συγκλονιστική στιγμή της συμμετοχικής δημοκρατίας για την οποία έχουμε πασχίσει μαζί, εξοδεύοντας μελάνι και πολλές ώρες συνεδριάσεων. Στο Σύνταγμα αυτές τις ημέρες μπορεί να μην έχουμε άμεση δημοκρατία –κάτι που απαιτεί όχι μόνον συμμετοχικούς θεσμούς αλλά και άσκηση εκτελεστικής εξουσίας- όμως έχουμε μία αναβίωση της αρχαίας αγοράς στην οποία ο αντιεξουσιαστής Γιώργος θα ένωθε σάν στο σπίτι του».

Όταν στις 3 Ιανουαρίου 2015, ο ΓΑΠ επιτέλους απεφάσισε να κατέβη στο Σύνταγμα με το ποδήλατό του, ιδρύοντας το Κίνημα Δημοκρατών Σοσιαλιστών, με τριάμιση χρόνια αργοπορία, εν μέσω γιουχαϊσμάτων του όχλου, έγινε πλέον καθαρό ότι η λαοκρατία, δηλαδή η άμεση δημοκρατία, έστω και μακροπροθέσμως, επρόκειτο να είναι παρούσα στις μελλοντικές τύχες του ελληνισμού.

* Ο καθηγητής Δημήτρης Κιτσίκης προτιμά για την συγγραφή των κειμένων του το πολυτονικό σύστημα γραφής, απορρίπτοντας το μονοτονικό.
Από τον ιστότοπο της Ενδιάμεσης Περιοχής (<http://endiameseperioche.blogspot.gr/>).